

හයිකු හා මුක්තක අතර ඇති සම්බන්ධය පිළිබඳ විමර්ශනයක්

එම්. පී. සී. එස් මාපාපතිරණ

සිංහල අධ්‍යයනාංශය, මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය, රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය

සංක්ෂේපය

මිනිසුන්ගේ අත්දැකීම් ප්‍රස්තුත කොට ගනිමින් කාව්‍ය රචනා වීම නිසා එයට ඇත්තේ දීර්ඝ ඉතිහාසයකි. එය විවිධ සංස්කෘතීන් ඔස්සේ විවිධාකාරයෙන් බිහි වුවත් ඒ වනාහි එවැනි සාමාන්‍ය ද දිස් වේ. හයිකු යනු එවැනි දීර්ඝ ඉතිහාසයක් ඇති කාව්‍ය විශේෂයකි. ජපානය කේන්ද්‍ර කොට ගනිමින් තොකුගාවා සමයේ බිහි වූ පද්‍ය විශේෂයක් වන මෙම පද්‍යවල නිර්මාතෘ වන්නේ Mathsuo Basho ය. පාද 3 ක් හා සෘතු පදය මූලික ලක්ෂණ වන මෙහි, මාත්‍රා 5/7/5 ලෙස පද පෙළ ගැස්ම, සංක්ෂිප්තභාවය ව්‍යංග්‍යාර්ථ දැනවීම ආදී විවිධ ලක්ෂණ හඳුනා ගත හැකි ය.

කාව්‍ය ඉතිහාසයේ වැදගත් පද්‍ය විශේෂයකි වන මුක්තක. භාරතය මුල් කොට ගෙන සංස්කෘත සාහිත්‍යයේ 9 වන සියවසටත් පෙර සිට ආරම්භ වන මේ සම්ප්‍රදායෙහි සංක්ෂිප්තභාවය ප්‍රමුඛ අංගයකි. මෙහි උපදේශයක් ලබා දීම තවත් ලක්ෂණයකි. ධ්වනි වාදය සමඟ සම්බන්ධ වන මුක්තක "පවතින දේ සඟවා කීම" යන අරුත ගම්‍ය වේ. ඒ අනුව පාඨකයාට නව අරුතක් සිතීමට ඉන් මඟ පාදයි. ආනන්ද වර්ධන සිය ධ්වනියාලෝකයේ දක්වන්නේ මහා කාව්‍යයකට මෙන් ම මුක්තක තුළට ද රස කුළු ගන්වන කවිවරයන් සිටින බව යි.

හයිකු හා මුක්තක යනු සම්ප්‍රදායන් දෙකක් වුව ද එහි ආකෘතිය හා ධ්වනිතාර්ථවත් භාෂාව තුළ ඇත්තේ සාමාන්‍යයකි. මේ අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වන්නේ සංක්ෂිප්ත ආකෘතියක් ඇති හයිකු හා මුක්තක අතර ඇති සම්බන්ධතාව කුමන ස්වරූපයක් ගන්නේ දැයි අධ්‍යයනය කිරීම යි. ඒ සඳහා දත්ත සම්පාදනය කිරීමේ දී ප්‍රධාන වශයෙන් ම සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය භාවිත කරන ලදී.

ප්‍රමුඛපද : හයිකු, මුක්තක, තොකුගාවා සමය, සෘතු පදය, ධ්වනියාලෝකය